

BEOORDELINGSRAPPORT

Beperkte opleidingsbeoordeling

**Associate degree-opleiding
Crossmediale Communicatie**

Voltijd en deeltijd

Hogeschool Rotterdam

**De kracht van
kennis.**

BEOORDELINGSRAPPORT

Beperkte opleidingsbeoordeling

**Associate degree-opleiding
Crossmediale Communicatie**
Voltijd en deeltijd

Hogeschool Rotterdam

CROHO nr. 80035

Hobéon Certificering

Datum

24 maart 2020

Auditpanel

Mevrouw mr. F.D. Lanting MEd

De heer drs. W. Michels

De heer mr. P. Bemelmans

Mevrouw N. Bakkali

Mevrouw R. van den Brule

Secretaris

Mevrouw D.P.M. de Koning MSc.

INHOUDSOPGAVE

1.	BASISGEGEVENS	1
2.	SAMENVATTING	3
3.	INLEIDING	7
4.	OORDELEN OP HET NIVEAU VAN DE STANDAARDEN	9
5.	ALGEMEEN EINDOORDEEL	25
6.	AANBEVELINGEN	27
BIJLAGE I	Scoretabel	29
BIJLAGE II	Programma, werkwijze en beslisregels	31
BIJLAGE III	Lijst geraadpleegde documenten	37
BIJLAGE IV	Panelsamenstelling	39

1. BASISGEGEVENS

NAAM INSTELLING	Hogeschool Rotterdam
status instelling (bekostigd of rechtspersoon voor hoger onderwijs)	Bekostigd
resultaat instellingstoets kwaliteitszorg	Positief besluit NVAO 16 september 2019
NAAM OPLEIDING (zoals in croho)	Crossmediale Communicatie
registratienummer croho	80035
domein/sector croho	
oriëntatie opleiding	Hbo
niveau opleiding	Associate degree
graad en titel	
aantal studiepunten	120 EC
afstudeerrichtingen	n.v.t.
locatie	Rotterdam
varianten	Voltijd en deeltijd
onderwijstaal	Nederlands
datum audit / opleidingsbeoordeling	12 december 2019

2. **SAMENVATTING**

De Associate degree-opleiding Crossmediale Communicatie (hierna ook: Ad CMC) leidt studenten op Ad-niveau op tot hands-on communicatieprofessionals toegerust voor tactisch-operationele functies. In de Ad CMC leren studenten communicatievraagstukken te vertalen naar een crossmediale aanpak waarbij nieuwe media en traditionele media op elkaar aansluiten. Studenten leren om een boodschap van een organisatie te vertalen naar een specifieke doelgroep en hierbij online content op het gebied van beeld en tekst te creëren.

Afgestudeerden gaan aan het werk bij MKB-organisaties, overheidsorganisaties of maatschappelijke organisaties die hun (online) communicatie in uitvoering willen professionaliseren en intensiveren. Daarnaast komen veel Ad CMC alumni aan het werk bij specifieke contentgerichte organisaties zoals webshops of als recruiters waar ze een rol vervullen in de contentcreatie.

Standaard 1. Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten zijn stevig gevalideerd, beschrijven aantoonbaar het Ad-niveau en zijn georiënteerd op de beroepsuitoefening van de Ad-professional Crossmediale Communicatie. Het auditpanel vindt het uitbeelden van de zes competenties in persona's – met elk een eigen gezicht en naam – een slimme en creatieve manier om de Ad-studenten uit te leggen wat een competentie is en welk(e) kennis, inzicht, attitude en vaardigheidsaspecten ze dan concreet moeten ontwikkelen. Wel vraagt het auditpanel aandacht voor de cross-over en integratie van de verschillende competenties. Een sterk punt vindt het panel verder dat de opleiding op een heldere wijze niveau 5, dat geldt voor de Associate degrees, heeft concreetiseerd ten opzichte van niveau 4 en 6. Het verder uitwerken van de visie op onderzoek op niveau 5 en concretisering hiervan in het opleidingsprofiel van de Ad CMC beschouwt het auditpanel als een ontwikkelkans richting de toekomst.

Het auditpanel vindt het een compliment waard dat de Rotterdam Academy het Ad-onderwijs een 'eigen gezicht' geeft. De Ad CMC biedt een functie- c.q. beroepsgerichte opleiding aan en geeft vorm aan het concept talentvol onderwijs. De opleiding heeft de algemene kernwaarden van de Rotterdam Academy – vernieuwen, verbinden en vakmanschap – vertaald in de eigen opleiding, bijvoorbeeld door aan te sluiten bij ontwikkelingen en initiatieven in de stad Rotterdam en door een focus te leggen op sociaal-maatschappelijke vraagstukken.

Het 'Rotterdamse profiel' is gevalideerd in nauwe samenwerking met partners in het werkveld en de beroepenveldcommissie. Het auditpanel vindt dat de opleiding er op een juiste manier voor zorgt dat de leerresultaten en de profilering van de opleiding aansluiten op de eisen die vanuit het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan de inhoud van de opleiding. De ambitie om tot een landelijke domeinprofilering te komen voor Ad-opleidingen op het gebied van communicatie vindt het panel een sterke en inspirerende gedachte. Het panel adviseert hierbij om samen met het werkveld goed de eigen positie en de Rotterdamse profilering te bewaken.

Het auditpanel is op grond van bovenstaande van oordeel dat de Associate degree-opleiding Crossmediale Communicatie voldoet aan basiskwaliteit en komt tot het oordeel 'voldoet' voor standaard 1.

Standaard 2. Onderwijsleeromgeving

De Ad-opleiding Crossmediale Communicatie zorgt er, aldus het panel, met talentgericht onderwijs voor dat studenten de juiste voor het vakgebied relevante inhoud tot zich nemen en alle competenties op eindniveau kunnen realiseren, inclusief de onderzoeks- en internationale competenties.

De opleiding voert een praktijkgericht programma uit dat een logische, inhoudelijke samenhang kent. De Body of Knowledge and Skills die studenten zich eigen kunnen maken via de vijf leerlijnen staat in het teken van het realiseren van een beroepsproduct aan de hand waarvan studenten uiteindelijk hun competenties realiseren. De opleiding heeft een rijke, praktijkgerichte leeromgeving gecreëerd met een sterke samenwerking met het bedrijfsleven. Kennismaken met het werkveld gaat onder meer via stages, gastcolleges en workshops, excursies en bedrijfsbezoeken en het werken met casuïstiek die is ingebracht door het werkveld. Het auditpanel denkt dat de opleiding met Business Link een mooi mechanisme in huis heeft om nog meer werkveld(ontmoetingen) in het programma te krijgen, iets wat studenten alleen maar toejuichen. De opleiding heeft voldoende aandacht voor instroom en doorstroom van studenten en houdt hierbij rekening met de diversiteit van de toegelaten studenten. Niettemin ziet het auditpanel nog meer mogelijkheden om te differentiëren en om nog meer richting gepersonaliseerd leren te gaan. Het panel vraagt hierbij speciale aandacht voor de deeltijd.

Het programma wordt uitgevoerd door een gedreven en gekwalificeerd team, waarin alle inhoudelijke expertise voor een Ad-opleiding Crossmediale Communicatie aanwezig is. Kennisoverdracht – ook naar nieuwe medewerkers – en scholingsmogelijkheden zijn geregeld. Docenten vullen elkaar aan en vormen een hecht team. Het auditpanel wil de opleiding vragen te letten op de eenheid in de verscheidenheid.

De opleiding beschikt over een adequate huisvesting en voorzieningen die passend zijn voor een Ad-opleiding Crossmediale Communicatie. Wel heeft het panel aandacht gevraagd voor een ruimer licentiebeleid vanuit de RAc, zodat studenten met de juiste programma's leren werken. De inhoud en samenhang van het onderwijsprogramma en de sfeer in de opleiding ervaren studenten als positief en goed. Aandacht voor de 'kleine kwaliteit' blijft gewenst.

Het auditpanel is op grond van bovenstaande van oordeel dat de Associate degree-opleiding Crossmediale Communicatie voldoet aan basiskwaliteit en komt tot het oordeel 'voldoet' voor standaard 2.

Standaard 3. Toetsing

Het auditpanel vindt dat de toetsing valide, betrouwbaar en voldoende onafhankelijk is. Ook is het voor studenten inzichtelijk hoe en waarop ze worden getoetst. De opleiding biedt een samenhangend toetsprogramma aan. Het auditpanel heeft tijdens de audit een representatieve selectie van toetsen ingezien en kenschetst deze als inhoudelijk relevant en van een passend Ad-niveau. Ook de variatie in toetsen is op orde. De praktijkgerichtheid van de opleiding is goed zichtbaar in het toetsprogramma van de opleiding. De Ad-opleiding CMC kent verder een systeem van formatieve en summatieve toetsing om het individuele leerproces van onze studenten te monitoren en te bevorderen. Het bewust en eenduidig inzetten van feed-up, feedback en feedforward verdient doorontwikkeling. Het panel ziet verder dat de opleiding in een adequate procedure voorziet voor zowel individueel toetsen als het toetsen in groepsverband. Monitoring van meeliftgedrag blijft niettemin van belang, aldus het panel.

Het auditpanel vindt dat de opleiding goede stappen heeft gezet om de kwaliteit van het systeem van toetsing te borgen. Verdere afstemming (kalibratie) tussen docenten behoeft aandacht, met name als het gaat om het bewaken van de uniformiteit ten aanzien van de beoordeling bij het afstuderen. Het hierbij betrekken van de externe deskundigen acht het panel essentieel.

De opleiding heeft goed op haar netvlies wat de ontwikkelpunten zijn op het gebied van de toetsing en heeft reeds verbetermaatregelen ingezet. De examencommissie en de toetscommissie zijn in positie en voeren hun taken op consciëntieuze wijze uit.

Het auditpanel is op grond van bovenstaande van oordeel dat de Associate degree-opleiding Crossmediale Communicatie voldoet aan basiskwaliteit en komt tot het oordeel 'voldoet' voor standaard 3.

Standaard 4. Gerealiseerde leerresultaten

Het niveau van de eindwerken weerspiegelden over het algemeen het niveau dat men van een Ad CMC mag verwachten. Verdere aandacht is gewenst voor de theoretische verdieping en de relevantie van conclusies en aanbevelingen. Het werkveld uitte zich positief over het niveau van de afgestudeerden en ook alumni waren tevreden over de aansluiting van de opleiding op de beroepspraktijk, hun landing in het werkveld en een eventuele doorstroom naar een vervolgopleiding.

Het auditpanel is op grond van bovenstaande van oordeel dat de Associate degree-opleiding Crossmediale Communicatie voldoet aan basiskwaliteit en komt tot het oordeel 'voldoet' voor standaard 4.

Algemene conclusie:

Het auditpanel is van oordeel dat de Associate degree-opleiding Crossmediale Communicatie voldoet aan alle standaarden. Het eindoordeel luidt daarom positief, conform de beslisregels van de NVAO.

Na instemming van de panelleden is dit rapport vastgesteld door de voorzitter te Den Haag op 24 maart 2020.

3. INLEIDING

Context en positie

De Ad CMC wordt aangeboden in de varianten voltijd en deeltijd. De Ad's van de Hogeschool Rotterdam (HR) richten zich op een eigen doelgroep, hebben een eigen gezicht en een eigen onderwijskundige aanpak. Daarom zijn ze organisatorisch ondergebracht in één instituut: de Rotterdam Academy (RAc). Dit instituut is in 2011 opgericht door Hogeschool Rotterdam samen met ROC Zadkine en Albeda College met de ambitie om de doorstroom te verbeteren naar het hoger onderwijs en daarmee het opleidingsniveau in de regio te verhogen en talent te behouden in Rotterdam. De Rotterdam Academy heeft inmiddels een divers aanbod aan Ad-opleidingen ontwikkeld en is flink gegroeid, van ruim 160 studenten bij de start in 2011 tot ruim 2900 studenten in 2019. Studenten kiezen steeds vaker bewust voor een Ad-opleiding die in twee jaar met een diploma afgerond kan worden en die gericht opleidt tot een specifiek beroepsprofiel toegesneden op de regionale arbeidsmarkt.

In 2014 is de Ad Crossmediale Communicatie verhuisd van Hogeschool Inholland naar de Hogeschool Rotterdam. De opleiding is in de afgelopen vijf jaar gegroeid van een opleiding met een kleine groep van circa 20 studenten naar een opleiding met bijna 400 studenten. In deze opleiding leren studenten communicatievraagstukken te vertalen naar een crossmediale aanpak waarbij nieuwe media en traditionele media op elkaar aansluiten. Studenten leren om een boodschap van een organisatie te vertalen naar een specifieke doelgroep en hierbij onlinecontent op het gebied van beeld en tekst te creëren.

Afgestudeerden mogen de titel Associate Degree (Ad) voeren.

Relatie met de bachelor

De opleiding is gelieerd aan de bacheloropleiding Communicatie van Hogeschool Rotterdam, maar wordt sinds 1 januari 2018 aangeboden en geaccrediteerd als een zelfstandige, functie-c.q. beroepsgerichte opleiding (Wet invoering associate degree-opleiding). Het Ad-diploma geeft toegang op instroom in de laatste twee jaren van de hierboven genoemde bachelor.

4. OORDELEN OP HET NIVEAU VAN DE STANDAARDEN

4.1. Beoogde leerresultaten

Standaard 1: De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Toelichting NVAO: De beoogde leerresultaten beschrijven aantoonbaar het niveau (associate degree, bachelor of master) zoals gedefinieerd in het Nederlands kwalificatieraamwerk en de oriëntatie (hbo of wo) van de opleiding. Ze sluiten bovendien aan bij de actuele eisen die vanuit het regionale, het nationale en het internationale perspectief door het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan de inhoud van de opleiding. Voor zover van toepassing zijn de beoogde leerresultaten tevens in overeenstemming met relevante wet- en regelgeving.

Bevindingen

Inhoud, oriëntatie en niveau beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten beschrijven aantoonbaar het niveau en de oriëntatie van de opleiding en sluiten aan bij de actuele eisen. De opleiding heeft een duidelijk beeld van de actuele ontwikkelingen in de beroepspraktijk en het bijbehorende beroepsprofiel van de Ad CMC (zie kader hieronder).

Het werkveld communicatie ontwikkelt zich in hoog tempo. Door continue (digitale) veranderingen ontstaan nieuwe communicatiemiddelen en beroepen. Mede door de vele tools en technieken die creaties in woord, beeld en geluid mogelijk maken, is content creatie niet meer uit het vakgebied weg te denken en neemt de behoefte toe aan creatieve professionals die digitaal werk maken voor, door en met online technieken. (...) Het beroepsdomein is een breed domein dat zowel ruimte laat voor meer specialistische als generalistische functies. Vanuit het werkveld wordt gevraagd om generalisten in plaats van specialisten. Dit omdat de communicatiewereld een snel veranderende wereld is waar binnen een cohort, of zelfs een studiejaar, wezenlijke veranderingen plaats kunnen vinden.

Bron: opleidingsprofiel Ad Crossmediale Communicatie

Dit alles vraagt, zo geeft de opleiding in haar zelfevaluatierapport aan, om een professional die onder andere:

- in staat is om te blijven reflecteren op het eigen handelen en de rol in de beroepscontext (lerend vermogen) en hierdoor wendbaar is en zich aan kan passen aan de snel veranderende context van het werkveld communicatie.
- een idee kan vertalen naar een crossmediaal concept en dat concept kan uitwerken naar een interactieve campagne. Het is iemand die meedenkt, communicatiekansen signaleert en die ook sterk is in de uitvoering.
- een hands on mentaliteit heeft en goed toegerust is voor tactisch-operationele functies in het brede communicatie werkveld.

Het competentieprofiel van Ad Crossmediale Communicatie is gelijk aan het landelijk vastgesteld opleidings- en competentieprofiel van de hbo-bacheloropleiding Communicatie¹. Wel heeft de Ad CMC een eigen zesde competentie aan het profiel toegevoegd: Innoveren. De opleiding vindt het, vanwege de snelle ontwikkelingen in het vakgebied, namelijk essentieel dat studenten kunnen en durven innoveren. Concreet betekent dit onder meer dat de Ad CMC'er in de beroepspraktijk creatieve denktechnieken toepast om zo, gebruikmakend van de laatste trends, tot een vernieuwend idee te komen. Hiermee richt de opleiding zich op de volgende zes

¹ Tijdens de ontwikkeling van de Ad CMC was de opleiding nog wettelijk onderdeel van de hbo-bacheloropleiding Communicatie. De Ad-opleiding wordt sinds 1 januari 2018 aangeboden als een zelfstandige, functie- c.q. beroepsgerichte opleiding aangeboden en geaccrediteerd (Wet invoering Associate degree-opleiding).

competenties: 1) Analyseren en onderzoeken, 2) Ontwikkelen en adviseren, 3) Plannen en organiseren, 4) Creëren en realiseren, 5) Representeren en 6) Innoveren.

Aan iedere competentie zijn kennis, vaardigheden en attitudes verbonden die samen weergeven wat een afgestudeerde CMC'er weet, kan en doet (Body of Knowledge and Skills, BoKS). Dit geheel is door de opleiding vertaald naar zes persona's waarbij iedere competenties een eigen gezicht (en naam) heeft gekregen. Deze persona's gebruikt de opleiding als hulpmiddel om studenten te informeren waar ze naartoe moeten werken gedurende de opleiding. Het auditpanel vindt het uitbeelden van de competenties een slimme en creatieve manier om de Ad-studenten uit te leggen wat een competentie is en welk(e) kennis, inzicht, attitude en vaardigheidsaspecten ze dan concreet moeten ontwikkelen. Wel vraagt het auditpanel aandacht voor de cross-over en integratie van de verschillende competenties. Een persona die enkel en alleen ontwikkelt en adviseert (Ismaël) is immers niet realistisch in de beroepspraktijk; zeker niet in een werkveld waar behoefte is aan generalisten met een specialisatie (de T-shaped professional). De afgestudeerde CMC'er moet immers van alle markten thuis (allround) zijn, aldus de opleiding.

Aan de competenties zijn verder twee beheersniveaus gekoppeld. Deze zijn beschreven in termen van de complexiteit van 1) de taak, 2) de context en 3) het handelen, het niveau van verantwoordelijkheid en de transfer van kennis en vaardigheden. Studenten CMC ronden alle competenties af op niveau 2.

Voor de beschrijving van het Ad-eindniveau is gebruik gemaakt van bestaande kaders, zoals de Dublin descriptors voor *Short Cycle Higher Education (SCHE)*, het *European Qualification Framework (EQF)* en daarvan afgeleid de Nederlandse variant, het NLQF. Het eindniveau van OFM staat gelijk aan kwalificatieniveau 5 van het *European Qualifications Framework (EQF)*. Het auditpanel is van mening dat de opleiding op een heldere wijze de niveaus 4, 5 en 6 met elkaar vergeleken heeft om het verschil tussen de niveaus te kunnen duiden². Zo heeft zij een aantal voorbeelden gegeven van werkzaamheden die resp. een mbo-4 afgestudeerde zou kunnen uitvoeren, een Ad'er en een hbo-bachelor (zie ter illustratie tabel 1).

Mbo-4 (NLQF niveau 4)	Ad (NLQF niveau 5)	Bachelor (NLQF niveau 6)
Verzorgt on- en offline marketing- en communicatie-activiteiten.	Kan vanuit richtlijnen en op basis van verzamelde informatie en data content, middelen en concepten creëren en realiseren die een praktische oplossing zijn voor de vraag of het communicatieprobleem van een opdrachtgever.	Signaleert op proactieve wijze ontwikkelingen in de interne en externe omgeving. Kan nieuwe ontwikkelingen op het gebied van communicatie vertalen naar praktische oplossingen.

Tabel 1. Voorbeeld van werkzaamheden op de verschillende niveaus mbo-4, Ad en hbo-bachelor.

Ten slotte heeft de opleiding ook een relatie gelegd met (kaders van) aanverwante opleidingen in het buitenland. Docenten participeren hiervoor in het Europese netwerk CHAIN 5 en ook worden gesprekken gevoerd met de Vlaamse Graduaat Marketing en Communicatiesupport in Gent over een mogelijke samenwerking tussen beide opleidingen. Dit biedt een mogelijkheid om een benchmark te gaan starten.

Nieuw profiel

Per 1 januari 2018 hebben alle Ad-opleidingen in Nederland een zelfstandige status als opleiding gekregen (zie ook voetnoot 1). De opleiding oriënteerde zich ten tijde van de audit – in samenwerking met aanverwante opleidingen – op het tot stand brengen van een landelijke

² Ter referentie is voor niveau 4 uitgegaan van het Kwalificatiedossier Middenkader marketing en communicatie. Voor niveau 6 is uitgegaan van het eerdergenoemde landelijk opleidings- en competentieprofiel van de hbo-bachelor Communicatie.

domeinprofilering voor Ad-opleidingen op het gebied van communicatie. Het panel ondersteunt deze doelstelling en denkt dat doorontwikkeling van het profiel de positionering van de Ad'er in het werkveld zal helpen. Het panel wil de opleiding hierbij adviseren om goed haar eigen positie en (Rotterdamse) profilering te bewaken (zie ook HO6. Aanbevelingen).

Onderzoek

Het auditpanel heeft vastgesteld dat onderzoek onderdeel uitmaakt van de beoogde leerresultaten van de Ad CMC en wel via competentie 1 'Analyseren en onderzoeken' (persona Eline). Via het Overlegplatform Associate degrees is er een algemeen beeld wat van een Ad-professional verwacht kan worden, als het gaat om de ontwikkeling van onderzoeksvaardigheden en de onderzoekende houding. Het auditpanel heeft geconstateerd dat de opleiding dit beeld verder kan aanscherpen. Het panel adviseert om meer duidelijkheid te scheppen over wat onderzoek betekent binnen een Ad-opleiding en dan specifiek voor een Ad-opleiding Crossmediale Communicatie, daarbij de resultaten meenemend van de notitie 'De onderzoekende houding op niveau 5' van de Rotterdam Academy (zie verder HO6. Aanbevelingen).

Internationale oriëntatie

Het auditpanel heeft vastgesteld dat de opleiding aandacht heeft voor interculturele competenties, een internationale oriëntatie en persoonlijke ontwikkeling. Het werkveld van de onlinecommunicatie is bij uitstek een internationaal werkveld. Bovendien is Rotterdam een wereldstad waarin afgestudeerden veelal terecht komen in een internationale context en te maken krijgen met interculturele verschillen. De opleiding zet sterk in op kernwaarden als inclusiviteit en (respect voor) diversiteit, onder meer door de culturele achtergrond en diversiteit van de eigen studenten en docenten als achtergrond te nemen. De Ad'er CMC moet onder meer blij kunnen geven van voldoende omgevings sensitiviteit en moet intercultureel en internationaal georiënteerd zijn (zie ook standaard 2).

Profilering

Het auditpanel vindt het een compliment waard dat de Rotterdam Academy het Ad-onderwijs een 'eigen gezicht' geeft. De Academy biedt bij uitstek inspirerende functie- c.q. beroepsgerichte opleidingen aan en geeft vorm aan het concept talentvol onderwijs. Dit geldt ook voor de Ad-opleiding CMC. Deze opleiding sluit aan bij de algemene kernwaarden van de Rotterdam Academy: vernieuwen, verbinden en vakmanschap. De kernwaarde 'verbinden' geeft de opleiding bijvoorbeeld een plek door aan te sluiten bij ontwikkelingen en initiatieven in de stad Rotterdam en door een focus te leggen op sociaal-maatschappelijke vraagstukken.

Zo zijn er samenwerkingen met organisaties als CJG, St Laurensfonds en Stichting Jarige Job, een Rotterdamse stichting die zich inzet voor de minderbedeelde kinderen in Rotterdam. Zij leveren bijvoorbeeld cases aan waar oplossingen voor gevraagd worden die de Ad CMC-studenten dan bieden. Er worden bijvoorbeeld campagnes ontwikkeld voor issues als kinderarmoede in Rotterdam, EHBO-cursussen langs de sportvelden en het bevorderen van buitenspelen door kinderen op de Rotterdamse straten. Studenten ontwikkelen zich hierdoor niet alleen in het analyseren van doelgroepen met een commerciële behoefte, maar worden zich juist ook bewust van sociaal-maatschappelijke doelgroepen en behoeften.

Validering beoogde leerresultaten / afstemming werkveld

De opleiding borgt dat de leerresultaten aan de eisen van het beroepenveld blijven voldoen, zo heeft het auditpanel geconstateerd. De relevantie van de competenties, de aansluiting van het eindniveau op het beroepenveld en de aandacht voor de internationale ontwerptaal in de opleiding worden getoetst door de beroepenveldcommissie en door de docenten die ook in de beroepspraktijk werkzaam zijn. Zo is het werkveld bij het opstellen van het competentieprofiel bevraagd over de kennis, vaardigheden en attitude waarover een afgestudeerde Ad CMC-er moet beschikken om in de praktijk aan de slag te kunnen. De opleiding heeft deze exercitie nu als een vast onderdeel ingebouwd in haar evaluatie met stage- en afstudeerbedrijven.

Het panel is van oordeel dat de Ad CMC sterk gericht is op ontwikkeling en versterking van contacten met haar afnemend werkveld in de regio en deze contacten op een goede manier inzet bij de toetsing en herijking van haar profiel. Vertegenwoordigers van bedrijven voelen zich sterk geïnteresseerd aan deze opleiding.

Weging en Oordeel

De beoogde leerresultaten zijn stevig gevalideerd, beschrijven aantoonbaar het Ad-niveau en zijn georiënteerd op de beroepsuitoefening van de Ad-professional Crossmediale Communicatie. Het auditpanel vindt het uitbeelden van de zes competenties in persona's – met elk een eigen gezicht en naam – een slimme en creatieve manier om de Ad-studenten uit te leggen wat een competentie is en welk(e) kennis, inzicht, attitude en vaardigheidsaspecten ze dan concreet moeten ontwikkelen. Wel vraagt het auditpanel aandacht voor de cross-over en integratie van de verschillende competenties. Een sterk punt vindt het panel verder dat de opleiding op een heldere wijze niveau 5, dat geldt voor de Associate degrees, heeft geconcretiseerd ten opzichte van niveau 4 en 6. Het verder uitwerken van de visie op onderzoek op niveau 5 en concretisering hiervan in het opleidingsprofiel van de Ad CMC beschouwt het auditpanel als een ontwikkelkansen richting de toekomst.

Het auditpanel vindt het een compliment waard dat de Rotterdam Academy het Ad-onderwijs een 'eigen gezicht' geeft. De Ad CMC biedt een functie- c.q. beroepsgerichte opleiding aan en geeft vorm aan het concept talentvol onderwijs. De opleiding heeft de algemene kernwaarden van de Rotterdam Academy – vernieuwen, verbinden en vakmanschap – vertaald in de eigen opleiding, bijvoorbeeld door aan te sluiten bij ontwikkelingen en initiatieven in de stad Rotterdam en door een focus te leggen op sociaal-maatschappelijke vraagstukken.

Het 'Rotterdamse profiel' is gevalideerd in nauwe samenwerking met partners in het werkveld en de beroepenveldcommissie. Het auditpanel vindt dat de opleiding er op een juiste manier voor zorgt dat de leerresultaten en de profilering van de opleiding aansluiten op de eisen die vanuit het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan de inhoud van de opleiding. De ambitie om tot een landelijke domeinprofilering te komen voor Ad-opleidingen op het gebied van communicatie vindt het panel een sterke en inspirerende gedachte. Het panel adviseert hierbij om samen met het werkveld goed de eigen positie en de Rotterdamse profilering te bewaken.

Het auditpanel is op grond van bovenstaande van oordeel dat de Associate degree-opleiding Crossmediale Communicatie voldoet aan basiskwaliteit en komt tot het oordeel 'voldoet' voor standaard 1.

4.2. Onderwijsleeromgeving

Standaard 2: Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Toelichting NVAO: De beoogde leerresultaten zijn adequaat vertaald in leerdoelen van (onderdelen van) het programma. Hierbij wordt rekening gehouden met de diversiteit van de toegelaten studenten. De docenten zijn zowel inhoudelijk als didactisch voldoende deskundig om de opleiding te verzorgen en geven begeleiding. De onderwijsleeromgeving bevordert dat studenten op actieve wijze deelnemen aan de vormgeving van het eigen leerproces (*student-centred*).

Indien het onderwijs in een andere taal dan het Nederlands wordt verzorgd, motiveert de opleiding deze keuze. Dit geldt ook indien de opleiding een anderstalige opleidingsnaam hanteert. Docenten beschikken over voldoende beheersing van de taal waarin zij doceren. Voorzieningen worden niet beoordeeld, tenzij deze specifiek voor de betreffende opleiding zijn getroffen.

Bevindingen

Programma

De Ad-opleiding CMC is een opleiding die zich sterk aan het vernieuwen is. De opleiding heeft recentelijk het curriculum geheel herzien: met ingang van 2018-2019 betrof dit het eerste jaar van het curriculum en in 2019-2020 is ook het tweede jaar structureel herzien. De belangrijkste aanpassingen ten opzichte van het oorspronkelijke curriculum zijn:

- Meer aandacht voor betekenisvol leren
  - door tijdens de opleiding continu een link te leggen tussen theorie en praktijk;
  - door meer samenhang aan te brengen tussen de verschillende modules: alles draagt, daar waar mogelijk, bij aan het beroepsproduct (zie verderop).
- De introductie van een portfolio waarin studenten de eindproducten van individuele opdrachten verzamelen;
- Meer aandacht voor het trainen van vaardigheden en loopbaanontwikkeling.

De opleiding duurt twee jaar, heeft een studielast van 120 EC en kent een deeltijd en voltijd leerroute. De voltijdse en deeltijdvariant kennen inhoudelijk nagenoeg hetzelfde programma. Tabel 2 geeft de belangrijkste verschillen tussen beide varianten weer. Het panel beschrijft, waar van toepassing, apart de specifieke situatie van de deeltijdopleiding.

Voltijd	Deeltijd
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Casus door opleiding aangereikt voor beroepsproduct ▪ Leren op school ▪ Samenwerkingsopdrachten ▪ Klassikale uitleg ▪ Verplicht drie keuzevakken ▪ Toetsing: portfoliovakken individueel; beroepsproduct per groep	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Opdracht voor beroepsproduct voor eigen bedrijf ▪ Werkplekleren ▪ Leerteams ▪ Flipping the classroom ▪ Geen keuzevak ▪ Toetsing: alles individueel. Masterclass is schriftelijke toets.

Tabel 2 – overzicht programma Ad- CMC voltijd versus deeltijd

Het auditpanel heeft vastgesteld dat de opleiding op een adequate manier de competenties naar leerdoelen en –inhoud op niveau 1 en niveau 2 vertaalt. Zij heeft onder meer via een competentiematrix per semester inzichtelijk gemaakt welke competenties in welk vak en op welk niveau worden afgetoetst. Studenten volgen een programma dat een logische, inhoudelijke samenhang kent en hen in staat stelt om alle beoogde leerresultaten te realiseren, zo vindt het auditpanel. Een paar bevindingen:

- Centraal in het programma staat het uitvoeren van een beroepsproduct. Studenten werken hierbij in groepsverband aan een product dat relevant is voor de beroepspraktijk. Alle competenties zijn ondergebracht bij vier beroepsproducten, te weten: Campagne,

Magazine, Evenement en een beroepsproduct naar eigen keuze voor een opdrachtgever uit de beroepspraktijk, gekoppeld aan een stage (afstuderen).

- De Body of Knowledge and Skills, behorende bij deze competenties, zijn vervolgens verdeeld over vijf leerlijnen: 1) Beeld, 2) Tekst (Nederlands en Engels), 3) Online Skills, 4) Theorie en 5) studieloopbaancoaching (SLC) en Professionele Vaardigheden.
  - *Theorie*: Studenten volgen theorievakken waarin kennis wordt aangeboden over onderwerpen die relevant zijn om het beroepsproduct te maken. Zo krijgen ze bij het beroepsproduct Magazine in semester 2 theorie over content en PR (denk aan: contentstrategie, online marketing, webcare, brandactivation etc.).
  - *Portfolio opdrachten Beeld, Tekst en Online Skills*: Gedurende één semester maken studenten in een portfolio individuele opdrachten op het gebied van tekst, beeld en online skills. Voorbeelden van opdrachten in semester 1 zijn het maken van een advertorial en een persbericht (bij Tekst), het ontwerpen van een poster, socialmediaposts en het maken van opdrachten met Photoshop & Indesign (bij Beeld) en het bouwen van een website (CMS) en het inrichten van Facebook, Instagram en LinkedIn (bij Online Skills). Al deze opdrachten hangen samen met het beroepsproduct Campagne.
  - *SLC en Professionele Vaardigheden*: Met verschillende vaardigheidstrainingen zoals personal branding, solliciteren, samenwerken en presenteren worden studenten voorbereid op de beroepspraktijk. Naast het aanleren van vaardigheden worden studenten gedurende de hele opleiding gecoacht bij hun eigen persoonlijke ontwikkeling.

Studenten zijn in het studentenhoofdstuk over het algemeen tevreden over de opbouw van de opleiding en de vakken. Ze vinden de samenhang in de opleiding een sterk punt. Dit beeld wordt bevestigd door studenten in de auditgesprekken. De opbouw met de portfoliovakken en het beroepsproduct wordt begrepen en ze vinden dat de theorie aansluit bij het beroepsproduct. De opleiding gaf zelf al aan dat het werkveld zich in hoog tempo ontwikkelt (zie ook standaard 1). Het auditpanel wil de opleiding meegeven om alert te blijven op de vraag welke theorie uit het communicatievak voor de studenten echt van meerwaarde is.

Relatie met het werkveld

Het auditpanel is van mening dat de opleiding een mooie wisselwerking tot stand heeft gebracht in de samenwerking met het werkveld. Op verschillende manieren laat de opleiding studenten in aanraking komen met het werkveld. Dit doet zij allereerst door de beroepspraktijk in het klaslokaal te halen, bijvoorbeeld door het aantrekken van gastsprekers en door het aanbieden van workshops door werkveldexperts. Ook was de opleiding ten tijde van de audit recent gestart met het organiseren van 'werksafari's', waarbij studenten een kijkje nemen binnen een bedrijf en eventueel een korte opdracht maken. Voltijdstudenten lopen daarnaast gedurende hun opleiding twee stages: een korte stage in het 2e semester van het eerste jaar (5 EC) en een afstudeerstage in het vierde semester. De opleiding streeft er ten slotte naar om bij alle beroepsproducten zoveel mogelijk te werken met real-life vraagstukken van werkgevers/opdrachtgevers uit het werkveld. Studenten zijn positief over de praktijkgerichtheid van de opleiding en het contact met de beroepspraktijk, maar zouden graag nóg meer praktijk willen. Zij merken bijvoorbeeld dat theorie pas echt landt, als de verbinding met de praktijk wordt gemaakt. Het auditpanel denkt dat de opleiding met Business Link³ een mooi mechanisme in huis heeft om meer werkveld(ontmoetingen) in het programma te krijgen.

---

³ De afdeling Business Link heette voorheen het 'Work force development center' (stagebureau). In dit center – dat volledig gerund werd door oud-studenten – kregen studenten hulp bij het vinden van een stage. De afdeling heeft nu een bredere taak gekregen en positioneert zich als schakel tussen het werkveld en de opleiding CMC.

De wisselwerking van de deeltijdopleiding met de praktijk is a priori sterk, omdat studenten werken en de leerstof uit de diverse onderwijsonderdelen telkens verbinden met de eigen (ervaringen op de) werkplek. Deeltijdstudenten deden tijdens de audit de suggestie om voor deeltijders bedrijfsbezoeken te organiseren op elkaar werkplek. Op die manier kunnen ze nog meer leren van elkaars ervaringen, ook omdat ze perspectieven vanuit verschillende organisaties en functies mee kunnen nemen.

Ontwikkeling onderzoeksvaardigheden

Het auditpanel heeft vastgesteld dat studenten hun kennis en vaardigheden op het gebied van onderzoek in voldoende mate opbouwen. Vanaf de eerste periode werken studenten in projectgroepen aan een casus waarbij onderzoek naarmate de opleiding vordert een steeds grotere rol speelt. Studenten voeren bijvoorbeeld een tevredenheidsonderzoek uit bij een event of maken een doelgroepanalyse en leren relevante onderzoeksresultaten te filteren en presenteren. Methoden en modellen worden, waar nodig, aangereikt in het kennisgestuurde onderwijs. Het panel vraagt nog aandacht voor het gebruik van goede bronnen bij de onderbouwing van onderzoek en kan zich voorstellen dat de opleiding studenten meer handvatten meegeeft om de kwaliteit van bronnen (kritisch) te beoordelen. In de bestudeerde eindwerken zag het panel hier nog ruimte voor verbetering (zie ook standaard 4).

Internationale aspecten in het programma

Het panel heeft geconstateerd dat studenten in voldoende mate in staat worden gesteld om de internationale competenties te behalen. In standaard 1 is gesteld dat de Ad'er CMC onder meer blijk moet kunnen geven van voldoende omgevings sensitiviteit en internationaal en intercultureel georiënteerd moet zijn. Een van de studenten gaf tijdens het auditgesprek aan dat elke opdracht begint met het definiëren en leren kennen van de beoogde doelgroep (behoeften, belangen, kernwaarden) waar je je op richt. Het meenemen van aspecten als taal, cultuur, attitude en gedrag van een doelgroep zijn en het zoeken van de verbinding in je communicatiestrategie zijn voor deze studenten haast vanzelfsprekend. De handvatten om dit te doen krijgen studenten in een vak als interculturele communicatie, maar ook zeker vanuit de eigen klas. De studentenpopulatie van de opleiding kenmerkt zich namelijk door een grote diversiteit in culturele achtergrond. Internationale oriëntatie in het curriculum blijkt verder uit de aandacht voor Engels, het gebruik van internationaal gehanteerde tools en/of programma's en de mogelijkheid om naar het buitenland te gaan. Zo maken studenten in het tweede jaar een studiereis naar het buitenland waar zij opdracht krijgen om de cultuur en de gebruiken van het land te onderzoeken. Een van de studenten gaf tijdens de audit aan dat bij deze studiereis ook expliciet de koppeling met het vakdomein wordt gemaakt. Studenten benaderen bijvoorbeeld de Kamer van Koophandel om te kijken welke communicatiebureaus er in het land van bestemming zijn.

Instroom en doorstroom

De instroom in met name de voltijdvariant komt voor 70% van het mbo en kenmerkt zich door grote verschillen in niveau – ook van taalbeheersing – en motivatie. De verschillende achtergronden, persoonlijke situaties, ambities en leerhoudingen van studenten stellen hoge eisen aan de pedagogisch-didactische aanpak van docenten, bijvoorbeeld in de studiebegeleiding. Het auditpanel heeft vastgesteld dat de opleiding veel aandacht besteedt aan individuele begeleiding en coaching en vindt dat de opleiding goede maatregelen heeft genomen om de instroom zo soepel mogelijk te laten verlopen. Een aantal voorbeelden:

- De opleiding kent een mbo-hbo doorstroomprogramma, waarbij mbo-studenten in de laatste fase van hun mbo-opleiding meerdere dagdelen een speciaal CMC-programma volgen, met lessen en opdrachten die een goed beeld geven van de inhoud van de opleiding.
- Er is daarnaast extra aandacht voor taalvaardigheid. Voor de start van hun Ad-opleiding kunnen studenten in juli deelnemen aan de Vakantieschool om hun taalvaardigheid (zowel Engels als Nederlands) te verbeteren.

- Ook gedurende de opleiding biedt de opleiding studenten handvatten om op niveau mee te kunnen blijven draaien. Er zijn bijspijkerkursussen op het gebied van Nederlands, flexibele ondersteuning aan alle studenten op het gebied van vakinhoud en/of coaching en er zijn, specifiek voor RAc-studenten, keuzevakken dyslexie en studievaardigheden.

Studenten zijn tevreden over de mogelijkheid tot en de kwaliteit van de studiebegeleiding. Ook het auditpanel vond de begeleiding op orde. Het panel was zeer gecharmeerd over de inzet van peercoaches bij de ondersteuning van (studie)vaardigheden. Dit zijn tweedejaarsstudenten die eerstejaarsstudenten helpen. Er worden inloopuren georganiseerd voorafgaand aan de tentamenweken, studenten kunnen afspraken inplannen met een peercoach voor persoonlijke begeleiding en peercoaches zijn aanwezig bij bepaalde lessen om extra ondersteuning te bieden.

In het vernieuwde curriculum zit meer flexibiliteit dan voorheen en er is meer aansluiting op de diversiteit in de capaciteiten van de studentpopulatie. Het auditpanel ziet hier evenwel nog ruimte voor verdere ontwikkeling (zie ook HO6. Aanbevelingen). Het auditpanel adviseert de opleiding om, gezien de grote diversiteit van de doelgroep, te kijken naar mogelijkheden om meer te differentiëren. Studenten geven in het auditgesprek aan dat er veel niveauverschillen zijn tussen de studenten onderling – bijvoorbeeld in de ervaring met beeldbewerking – en sommige studenten voelen zich geremd in hun ontwikkeling tijdens de opleiding en/of zijn op zoek naar meer verdieping. Er is een RAc-brede excellentieroute, maar studenten voelen zich niet altijd uitgenodigd om hieraan deel te nemen, omdat ze niet direct de aansluiting tussen dit programma en de eigen opleiding zien.

Het auditpanel vraagt speciale aandacht voor de deeltijdstudenten. Deeltijdprofessionals met werkervaring vragen een andere benadering dan voltijdstudenten die net van school komen. Deeltijdstudenten noemen de manier waarop zij worden aangesproken en behandeld als aandachtspunt. Ook hebben zij andere behoeften ten aanzien van de begeleiding en zien zij mogelijkheden voor een andere invulling van de lesdag op school (bijvoorbeeld door meer gebruik te maken van blended learning). De opleiding is zich hiervan bewust en was ten tijde van de audit bezig met een onderzoek naar verdere ontwikkeling van de deeltijd om de kansen voor deeltijdonderwijs optimaal te kunnen benutten. Het panel juicht dit toe.

Docenten

Het onderwijs wordt verzorgd door een team van 23 docenten. Het docententeam bestaat uit een mix van docenten die voorheen (of nog steeds) in het mbo en in de bachelor Communicatie werkten en docenten die uit de beroepspraktijk komen. Het docentenoverzicht dat de opleiding heeft aangeleverd, laat zien dat sprake is van een gekwalificeerd docententeam dat de relevante vakgebieden vertegenwoordigt. Docenten worden – zowel individueel als in groepsverband – gefaciliteerd in deskundigheidsbevordering ten aanzien van zowel inhoud als didactiek. Leren gebeurt tevens informeel tijdens de dagelijkse werkzaamheden, bijvoorbeeld in gestructureerde overlegmomenten van vak teamoverleg, projectgroepen of allerlei commissies. Daarnaast heeft iedere nieuwe docent een eigen coach. Docenten spreken zich in het werkbelevingsonderzoek 2019 positief uit over deze aspecten: de ontwikkelingsmogelijkheden beoordelen zij met een 8,2, teamsamenwerking met een 8,3 en professionele autonomie met een 8,6. Het auditpanel vindt de professionele ruimte van docenten prijzenswaardig. Dit zorgt ervoor dat docenten, ondanks de werkdruk plezier in hun werk hebben. Tegelijkertijd wil het panel de opleiding vragen te letten op de eenheid in de verscheidenheid. Studenten geven aan dat er onderlinge verschillen tussen docenten zijn bij de (afstudeer)begeleiding en bij de invulling van de lessen. Deeltijdstudenten adviseren docenten om meer op de hoogte te zijn van elkaars werk, zodat de samenwerking/overlapping van de vakken soepeler gaat. Het panel zag zelf met name variatie tussen docenten in het proces van beoordeling (zie ook standaard 3) en in de mate waarin docenten RAc-breed of opleidingsspecifiek beleid geïnternaliseerd hadden. Verschillende perspectieven kunnen de kritische beroepshouding van de student versterken.

Het is niettemin aan de opleiding om ervoor te zorgen dat de bandbreedte niet te groot wordt (kalibratie).

Overall maakte het docententeam tijdens de audit een enthousiaste en gedreven indruk. Over het algemeen zijn de studenten zeer te spreken over de docenten. De docenten worden als deskundig, betrokken en makkelijk benaderbaar omschreven. Ook vinden studenten het positief dat bijna alle docenten uit het werkveld komen. 'Docenten weten hierdoor echt hoe het werkt en leren je niet alleen stof uit een boekje', aldus een van de studenten.

Opleidingsspecifieke voorzieningen

Het auditpanel heeft als onderdeel van de audit de opleidingsspecifieke voorzieningen in ogenschouw genomen. De Ad CMC heeft een onderwijslocatie aan het Museumpark met voldoende werk-, overleg- en onderwijsruimtes waar studenten geconcentreerd kunnen leren en samenwerken. De onderwijslocatie is voorzien van adequate technische apparatuur in de verschillende lokalen en werkruimtes en heeft een professionele studio met faciliteiten om opnamen te maken en te bewerken. De eigen locatie versterkt het thuisgevoel van de docenten en studenten, zo constateerde het auditpanel. Er zijn veel mogelijkheden voor studenten en docenten om elkaar op informele wijze te ontmoeten. Het RAc-Café wordt daarnaast regelmatig gebruikt voor een bedrijven- of netwerkbeurs. Alle benodigde faciliteiten zijn aanwezig voor zowel voltijd- als deeltijdstudenten. Het panel wil de opleiding evenwel meegeven om te investeren in de correcte software, zodat studenten met de juiste programma's leren werken.

De algemene informatievoorziening is volgens het panel op orde. Studenten kunnen via de elektronische leeromgeving Cumlaude Learning alle benodigde algemene en opleidings-specifieke informatie vinden, zoals project- en modulehandleidingen, aanbevolen literatuur, voorbeelden en cases t.b.v. cursussen en de presentaties van de docenten. Daarnaast worden er via het intranet van de HR (HiNT) mededelingen gedaan. Cijfers en inschrijvingen gaan via Osiris. In de evaluaties tonen de studenten zich over het algemeen tevreden over zowel de studiefaciliteiten. Wel vragen zij aandacht voor met name de 'kleine kwaliteit' (informatie in studiehandleidingen, tijdige bekendmaking van cijfers en (wijzigingen in) roosters etc.). De opleiding is zich ervan bewust dat de processen rondom indeling en roosteren nog niet op het gewenste peil zijn.

De opleiding heeft studentbetrokkenheid hoog in het vaandel staan. De Ad-opleiding CMC vormt samen met Ad Management een opleidingscommissie. In deze opleidingscommissie zitten twee studenten en twee docenten van Ad CMC. Drie keer per jaar wordt er een 'klantarena' georganiseerd waaraan alle klassenvertegenwoordigers deelnemen en waar de bevindingen van de evaluaties worden besproken. Studenten zijn positief over de klantarena bijeenkomsten, zo geven ze in het studentenhoofdstuk aan. Ze vinden dat er naar hun feedback wordt geluisterd en ze zien dat bepaalde zaken die niet goed lopen, worden aangepast.

Weging en Oordeel

De Ad-opleiding Crossmediale Communicatie zorgt er, aldus het panel, met talentgericht onderwijs voor dat studenten de juiste voor het vakgebied relevante inhoud tot zich nemen en alle competenties op eindniveau kunnen realiseren, inclusief de onderzoeks- en internationale competenties.

De opleiding voert een praktijkgericht programma uit dat een logische, inhoudelijke samenhang kent. De Body of Knowledge and Skills die studenten zich eigen kunnen maken via de vijf leerlijnen staat in het teken van het realiseren van een beroepsproduct aan de hand waarvan studenten uiteindelijk hun competenties realiseren. De opleiding heeft een rijke, praktijkgerichte leeromgeving gecreëerd met een sterke samenwerking met het bedrijfsleven. Kennismaken met het werkveld gaat onder meer via stages, gastcolleges en workshops, excursies en bedrijfsbezoeken en het werken met casuïstiek die is ingebracht door het

werkveld. Het auditpanel denkt dat de opleiding met Business Link een mooi mechanisme in huis heeft om nog meer werkveld(ontmoetingen) in het programma te krijgen, iets wat studenten alleen maar toejuichen. De opleiding heeft voldoende aandacht voor instroom en doorstroom van studenten en houdt hierbij rekening met de diversiteit van de toegelaten studenten. Niettemin ziet het auditpanel nog meer mogelijkheden om te differentiëren en om nog meer richting gepersonaliseerd leren te gaan. Het panel vraagt hierbij speciale aandacht voor de deeltijd.

Het programma wordt uitgevoerd door een gedreven en gekwalificeerd team, waarin alle inhoudelijke expertise voor een Ad-opleiding Crossmediale Communicatie aanwezig is. Kennisoverdracht – ook naar nieuwe medewerkers – en scholingsmogelijkheden zijn geregeld. Docenten vullen elkaar aan en vormen een hecht team. Het auditpanel wil de opleiding vragen te letten op de eenheid in de verscheidenheid.

De opleiding beschikt over een adequate huisvesting en voorzieningen die passend zijn voor een Ad-opleiding Crossmediale Communicatie. Wel heeft het panel aandacht gevraagd voor een ruimer licentiebeleid vanuit de RAc, zodat studenten met de juiste programma's leren werken. De inhoud en samenhang van het onderwijsprogramma en de sfeer in de opleiding ervaren studenten als positief en goed. Aandacht voor de 'kleine kwaliteit' blijft gewenst.

Het auditpanel is op grond van bovenstaande van oordeel dat de Associate degree-opleiding Crossmediale Communicatie voldoet aan basiskwaliteit en komt tot het oordeel 'voldoet' voor standaard 2.

4.3. Toetsing

Standaard 3: De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Toelichting NVAO: De beoordeling is valide, betrouwbaar en voldoende onafhankelijk. De eisen zijn helder voor de studenten. De kwaliteit van de tentaminering en examinering wordt voldoende gewaarborgd en voldoet aan de wettelijke deugdelijkheidsvereisten. De toetsen ondersteunen het eigen leerproces van de student.

Bevindingen

Het Toetsbeleid van de Rotterdam Academy vormt het uitgangspunt voor het systeem van toetsen en beoordelen in de opleiding. Vervolgens heeft de opleiding een toetsplan opgesteld waarin zij toelicht wat haar visie is op toetsing en hoe zij deze visie heeft vertaald naar een toetsprogramma. Ook beschrijft zij in het toetsplan hoe het afstudeerprogramma in elkaar steekt en hoe de opleiding de kwaliteit van de toetsing borgt. Het auditpanel vindt dat dat de opleiding een uitgebreid toetsplan heeft en een moderne kijk op toetsing tentoonspreidt.

Het auditpanel heeft tijdens de audit een representatieve selectie van gemaakte toetsen ingezien⁴. De toetsen zijn inhoudelijk relevant en van een passend Ad-niveau, aldus het panel. De praktijkgerichtheid van de opleiding is goed zichtbaar in het toetsprogramma van de opleiding. Er is veel aandacht voor praktijkopdrachten, waaronder beroepsproducten en de individuele portfolio's. Naast summatieve toetsing is formatieve toetsing geïntegreerd in het onderwijs. Zo krijgen studenten in het eerste semester veel kleine opdrachten. De student ontvangt regelmatig feedback op de geleverde prestaties en instructies (en feedforward) over de te nemen stap voor de volgende week. Het panel ziet voldoende aandacht voor feedback en feedforward, maar vraagt ook aandacht voor het inzetten van feed-up en voor het borgen van de kennis en kunde van de docenten ten aanzien van de verschillende vormen van feedback geven.

Het onderwerp toetsen wordt door studenten in de NSE met een gemiddelde score van 3,7 positief gewaardeerd. Ook uit het studentenhoofdstuk blijkt dat studenten tevreden zijn over de toetsen die worden afgenomen. Zij geven onder meer aan dat ze het niveau van de kennistoetsen goed vinden en dat de toetsen de lading van de leerstof dekken. Ook vinden ze dat ze goed op de hoogte zijn van de toetscriteria en van wat er van hen wordt verwacht bij de beroepsproducten. De toetsing van het portfolio en de toetsing op persoonlijke vaardigheden (assessment) zou duidelijker en strenger kunnen zijn, aldus de studenten. Studenten stellen verder dat meeliften bij groepsopdrachten soms een issue is. Het auditpanel heeft dit onderwerp met studenten en docenten besproken tijdens de auditdag. Studenten vertellen dat ze in de opleiding voldoende handvatten krijgen om met meeliftgedrag om te gaan. Zo werken ze met een samenwerkingsovereenkomst waarin ze per groep een aantal regels vastleggen en leren ze bij professionele vaardigheden hoe ze elkaar aan kunnen spreken op ongewenst gedrag. De docent kijkt bij groepsopdrachten als coach mee en kan inspringen, als het binnen de groep niet kan worden opgelost. Het auditpanel acht deze aanpak passend, maar wil de opleiding meegeven om wel alert te blijven op het meeliftrisico bij groepswerk. Studenten gaven tijdens de auditdag in dit kader nog diverse suggesties (zie HO6. Aanbevelingen).

Kwaliteitsborging

Het auditpanel heeft vastgesteld dat de opleiding ten aanzien van (het proces van) toetsen en beoordelen voldoende aandacht heeft voor de borging van kwaliteit. Dit toont de opleiding onder meer met onderstaande voorbeelden aan (niet uitputtend).

---

⁴ Beroepsproducten, portfolio's, schriftelijke (kennis)toetsen en diverse opdrachten

Voorbeelden van kwaliteitsborgende mechanismen	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ De toetsontwikkelaar (dit is de modulehouder of een andere docent die betrokken is bij de module) ontwerpt een toets met antwoordmodel en normering of een toetsopdracht met een beoordelingsformulier en/of rubric. Hij gebruikt hierbij een toetsmatrijs. ▪ Toepassen van het vier-ogen-principe bij de toetsontwikkeling. Via collegiale consultatie (tweede lezer) wordt gecontroleerd of de toets of toetsopdracht in lijn is met de toetsmatrijs en voldoende valide en betrouwbaar is. ▪ Nieuwe docenten werken als beoordelaar onder supervisie van een senior examinerator. ▪ De toetsresultaten worden altijd geanalyseerd, waarna waar nodig aanpassing van de cesuur of anderszins plaatsvindt. ▪ Alle examinatoren moeten in het bezit zijn van een BKE-certificering als bewijs dat zij voldoende kennis hebben van toetsing. Dit traject was ten tijde van de audit ingezet. ▪ Afstuderen: de examencommissie borgt de kwaliteit hiervan via: <ul style="list-style-type: none"> ○ eisen aan examinatoren; ○ controle op de beoordelingsformulieren; ○ 4-ogen van een eerste en tweede beoordelaar waarbij de opleiding sinds 2018-2019 begeleiding en beoordeling van elkaar heeft gescheiden; ○ kalibratiesessies waaraan deelname verplicht is. Leden van de examencommissie en de toetscommissie nemen ook regelmatig deel aan deze kalibratiesessies als waarnemer. 	

Tabel 3 – Voorbeelden van kwaliteitsborgende mechanismen in de Ad-opleiding CMC

Het auditpanel vindt dat de opleiding goede stappen heeft gezet om de kwaliteit van het systeem van toetsing te borgen. Zo heeft het panel geconstateerd dat de opleiding het 4-ogenprincipe steeds beter toepast. Ook juicht het auditpanel het toe dat de afstudeerbegeleider niet meer zijn eigen studenten beoordeelt. Op een aantal punten ziet het panel nog ruimte voor verdere ontwikkeling (zie hieronder bij 'afstudeerprogramma').

Afstudeerprogramma

De student doet in semester 4 van jaar 2 een afstudeeronderzoek. Het onderzoek wordt uitgevoerd voor een opdrachtgever uit het werkveld. De afstudeeropdracht wordt individueel uitgevoerd. Het afstudeerprogramma bestaat in totaal uit de volgende onderdelen:

Onderdeel	Toelichting
Plan van aanpak	Beschrijving van de probleemstelling en het onderzoek dat de student gaat uitvoeren voor de ontwikkeling van een beroepsproduct. Het plan van aanpak dient goedgekeurd te worden door de bedrijfsbegeleider en de CMC afstudeerbegeleider, voordat de student verder kan gaan met het onderzoek (GO/NO GO).
Onderzoek	Ter onderbouwing van het beroepsproduct verricht de student onder andere een trendonderzoek, een concurrentieonderzoek en een doelgroeponderzoek.
Beroepsproduct	De uitwerking van één (of van meerdere) communicatiemiddel(en).
Reflectie	De student dient te reflecteren op de zes eindcompetenties. Per competentie beschrijft de student wat er goed ging en wat er mogelijk nog verbeterd kan worden. Daarnaast reflecteert de student op het eigen leerproces.
Adviesgesprek	Wanneer het schriftelijke deel van het afstuderen met een voldoende is beoordeeld, neemt de student deel aan een adviesgesprek (het mondelinge deel van het afstuderen). Het adviesgesprek over het beroepsproduct vindt plaats tussen de student en de afstudeercommissie. De student beargumenteert tijdens het gesprek de gemaakte keuzes en uitwerkingen die beschreven staan in het beroepsproduct.

Tabel 4. Onderdelen in het afstudeerdossier in de Ad CMC

Het panel heeft een aantal opmerkingen ten aanzien van de beoordeling bij het afstuderen. De totstandkoming van de beoordeling was voor het auditpanel bij de bestudeerde eindwerken niet altijd even inzichtelijk en/of navolgbaar. Het auditpanel constateerde a) verschillen in de manier waarop beoordelingsformulieren werden ingevuld en b) inhoudelijke verschillen in de gegeven feedback. Bij een aantal dossiers was de beoordeling en de argumentatie helder en

was er sprake van duidelijke feedback op de inhoud van het dossier. Bij andere dossiers correspondeerde het taalveld van de beoordelaars niet met het gegeven cijfer (een kritische beoordeling met een hoog cijfer of (zeer) positieve woorden bij een lage beoordeling). Het auditpanel vraagt dan ook aandacht voor het bewaken van de uniformiteit.

Vertrouwenwekkend is, aldus het panel, dat de toetscommissie de diversiteit in de beoordeling reeds op haar netvlies heeft. De toetscommissie analyseert onder meer de beoordelingsprocedure van het eindexamenprogramma en concludeerde dat er 'best wel wat verschillen zijn in de manier van feedback geven'. De toetscommissie was ten tijde van de audit bezig met een docentenhandleiding om docenten meer houvast te geven bij de beoordeling van het afstuderen. Het auditpanel vindt dit een goede stap, maar adviseert de opleiding om ook zeker in veelvuldige kalibratiesessies tussen beoordelaars aandacht te blijven besteden aan de onderbouwing bij de beoordeling van het afstudeerwerk (zie ook HO6. Aanbevelingen).

Tot slot wil het auditpanel een opmerking maken over de inzet van externe deskundigen als tweede beoordelaar bij de eindbeoordeling. Ten tijde van de audit had de examencommissie 23 externe deskundigen als extern beoordelaar benoemd. De werkvelddeskundigen krijgen een training van een dagdeel – waarin het beoordelingsformulier en het gewenste niveau wordt besproken – en kalibreren met de eerste beoordelaar vanuit de opleiding. Het auditpanel juicht de betrokkenheid van het werkveld bij de beoordeling van studenten toe. Het panel ziet nog wel ruimte voor verdere ontwikkeling in de deskundigheidsbevordering van deze groep en bepleit een adequate selectie op basis van een vooraf opgesteld profiel.

Examen- en toetscommissie

Per 1 september 2018 is er een RAC-brede examencommissie verantwoordelijk voor de borging van de toetskwaliteit bij de Ad-opleidingen van de RAC. In deze examencommissie zit één lid vanuit het domein Management en Communicatie, waar de Ad CMC onder valt. Ook is de RAC met ingang van studiejaar 2018-2019 gestart met één toetscommissie binnen dit domein. Twee docenten van de Ad CMC zijn lid van deze commissies. Tijdens de audit sprak het panel met leden van de examencommissie en de toetscommissie. De examencommissie maakte op het panel een gedegen indruk. Examencommissie en toetscommissie nemen hun rol serieus, zo constateerde het panel, en zijn zich terdege bewust van de wakende, signalerende en borgende rol die zij hebben. Zo toetst de examencommissie steekproefsgewijs een aantal eindwerken op het gerealiseerde eindniveau. De toetscommissie op haar beurt screent elke onderwijsperiode een aantal toetsen na afname om de kwaliteit te controleren. Beide commissies hebben goed in het vizier wat er nog moet gebeuren. De voorzitter van de examencommissie noemde in het auditgesprek bijvoorbeeld dat zij inzetten op training van docenten in het afnemen van assessments. Het panel juicht dit toe, ook gezien de opmerkingen die studenten maakten de toetsing van hun persoonlijke vaardigheden (zie eerder). Daarnaast wil de examencommissie zich hard maken voor de vertaling van RAC toetsbeleid naar de opleiding en het laten 'landen' van het beleid bij de docenten. Het panel acht dit verstandig.

Weging en Oordeel

Het auditpanel vindt dat de toetsing valide, betrouwbaar en voldoende onafhankelijk is. Ook is het voor studenten inzichtelijk hoe en waarop ze worden getoetst. De opleiding biedt een samenhangend toetsprogramma aan. Het auditpanel heeft tijdens de audit een representatieve selectie van toetsen ingezien en kenschetst deze als inhoudelijk relevant en van een passend Ad-niveau. Ook de variatie in toetsen is op orde. De praktijkgerichtheid van de opleiding is goed zichtbaar in het toetsprogramma van de opleiding. De Ad-opleiding CMC kent verder een systeem van formatieve en summatieve toetsing om het individuele leerproces van onze studenten te monitoren en te bevorderen. Het bewust en eenduidig inzetten van feed-up, feedback en feedforward verdient doorontwikkeling. Het panel ziet verder dat de opleiding in een adequate procedure voorziet voor zowel individueel toetsen als het toetsen in groepsverband. Monitoring van meeliftgedrag blijft niettemin van belang, aldus het panel.

Het auditpanel vindt dat de opleiding goede stappen heeft gezet om de kwaliteit van het systeem van toetsing te borgen. Verdere afstemming (kalibratie) tussen docenten heeft aandacht, met name als het gaat om het bewaken van de uniformiteit ten aanzien van de beoordeling bij het afstuderen. Het hierbij betrekken van de externe deskundigen acht het panel essentieel.

De opleiding heeft goed op haar netvlies wat de ontwikkelpunten zijn op het gebied van de toetsing en heeft reeds verbetermaatregelen ingezet. De examencommissie en de toetscommissie zijn in positie en voeren hun taken op consciëntieuze wijze uit.

Het auditpanel is op grond van bovenstaande van oordeel dat de Associate degree-opleiding Crossmediale Communicatie voldoet aan basiskwaliteit en komt tot het oordeel 'voldoet' voor standaard 3.

4.4. Gerealiseerde leerresultaten

Standaard 4: De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.

Toelichting NVAO: Het realiseren van de beoogde leerresultaten blijkt uit de uitkomsten van toetsen, de eindwerken en de wijze waarop afgestudeerden in de praktijk of in een vervolgopleiding functioneren.

Bevindingen

Voorafgaand aan de audit heeft het panel van vijftien afgestudeerden uit de afgelopen twee studiejaar – verspreid over beide varianten⁵ - de afstudeerdossiers beoordeeld. De onderdelen waar dit dossier uit bestaat, zijn beschreven in standaard 3 (zie tabel 4). Inhoudelijk zijn de meeste beroepsproducten van toegevoegde waarde voor de beroepspraktijk en goed toepasbaar, zo stelde het auditpanel vast. De (onderzoeks)doelstelling was niet bij alle eindwerken even spannend. Het auditpanel heeft een aantal goede dossiers gezien – sommige eindwerken classificeerde het panel zelfs als ‘pareltjes’ – waar er sprake was van een (zeer) heldere opbouw, goede data-analyse, gebruik van relevante theorie in relatie tot de opdracht en aan het einde heldere conclusies en adviezen. Deze kwaliteit vertaalde zich veelal ook in hogere cijfers, waarbij het auditpanel soms zelfs een hoger cijfer zou hebben gegeven. Daartegenover stond een aantal dossiers die van voldoende niveau waren – twee hiervan waren nipt voldoende – maar waarbij het panel een zekere verdieping miste. Bij sommige studenten bleven met name de conclusies en aanbevelingen wat meer aan de oppervlakte: het onderzoek leverde iets te veel op wat al bekend was bij de opdrachtgever. Bij anderen was de theoretische verdieping nog beperkt. Het panel miste soms wat specifieke literatuur die verder ging dan internetbronnen en algemene handboeken. Door de visie op toegepast onderzoek nader te operationaliseren (zie ook standaard 1 en HO6. Aanbevelingen) kan de opleiding meer richting geven aan deze aspecten van de eindwerken.

Het panel is samenvattend van oordeel dat de opleiding studenten aflevert op Associate-degreeniveau die hun weg vinden in de beroepspraktijk. Met andere woorden: de studenten tonen voldoende aan dat zij aan de slag kunnen als beginnend beroepsbeoefenaren. Het panel was onder de indruk van de reflectie van de student als onderdeel van het afstudeerdossiers. Studenten lieten zien goed te kunnen reflecteren op hun competentieontwikkeling en eigen leerproces.

Functioneren in de praktijk of in een vervolgopleiding

De werkveldvertegenwoordigers met wie het panel sprak, oordelen positief over de capaciteiten en het niveau van Ad-afgestudeerden. De tijdens de auditdag aanwezige alumni zijn positief over hun opleiding. Zij geven aan dat zij voldoende geëquipeerd zijn om aan de slag te gaan (voltijd) of om door te groeien op de arbeidsmarkt (deeltijd) en om hun competenties verder te ontwikkelen. De meeste CMC alumni gaan na het behalen van hun diploma aan het werk, maar ongeveer 25% van de studenten studeert door in de Bachelor Communicatie. Zij zijn daar succesvol. Vanuit de bachelor Communicatie wordt opgemerkt dat de Ad’er Crossmediale Communicatie een harde werker is die ook over de relevante vaardigheden beschikt

Het auditpanel ziet nog kansen in het nauwer betrekken van alumni bij de opleiding. Het panel denkt dat de opleiding haar voordeel kan halen uit het opzetten van een steviger alumnibeleid (zie ook HO6. Aanbevelingen). De opleiding is zich hiervan bewust en wil onder meer een structureel onderzoek uitvoeren naar het functioneren van haar alumni. Het auditpanel juicht dit toe.

---

⁵ 12 dossiers voltijd en 3 dossiers deeltijd.

Weging en Oordeel

Het niveau van de eindwerken weerspiegelden over het algemeen het niveau dat men van een Ad CMC mag verwachten. Verdere aandacht is gewenst voor de theoretische verdieping en de relevantie van conclusies en aanbevelingen.

Het werkveld uitte zich positief over het niveau van de afgestudeerden en ook alumni waren tevreden over de aansluiting van de opleiding op de beroepspraktijk, hun landing in het werkveld en een eventuele doorstroom naar een vervolgopleiding.

Het auditpanel is op grond van bovenstaande van oordeel dat de Associate degree-opleiding Crossmediale Communicatie voldoet aan basiskwaliteit en komt tot het oordeel 'voldoet' voor standaard 4.

5. ALGEMEEN EINDOORDEEL

Het managementteam van de opleiding stelt in het zelfevaluatierapport dat het trots is op de opleiding en op de studenten. Met recht, aldus het auditpanel! Het panel heeft tijdens de audit mensen ontmoet met hart voor de zaak. Het vindt het knap dat de opleiding in een korte tijd een dergelijke groei heeft weten te realiseren en een herkenbare eigenstandige Ad-opleiding heeft ontwikkeld die tegemoet komt aan de behoefte van creatieve professionals die passende onlinecontent kunnen maken en verspreiden. De opleiding heeft een mooie dialoog met het werkveld tot stand gebracht en heeft een groot maatschappelijk bewustzijn.

Tot slot een welgemeend advies: let erop dat door de groei 'de waan van de dag' niet de overhand krijgt. Het auditpanel wil de opleiding meegeven om af te bakenen, prioriteiten te stellen en om de tijd te nemen voor reflectie (plan heidagen in!). Zorg voor een effectieve wisselwerking tussen beleid en uitvoering. Dat betekent niet alleen dat het beleid van de Rotterdam Academy of van het domein Management en Communicatie een vertaling moet krijgen naar (de uitvoeringspraktijk van) de Ad-opleiding CMC, maar ook dat ontwikkelingen in de opleiding zelf – bijvoorbeeld ingegeven door het werkveld – beleidsmatig verankerd worden, als dat nodig is.

Het auditpanel is van oordeel dat de Associate degree-opleiding Crossmediale Communicatie voldoet aan alle standaarden. Het eindoordeel luidt daarom positief, conform de beslisregels van de NVAO.

6. AANBEVELINGEN

Het auditpanel formuleerde naar aanleiding van de observaties en bevindingen tijdens de audit enkele aanbevelingen. Deze aanbevelingen staan deels reeds bij de standaarden. Een aantal aanbevelingen herhalen we hier.

Doorontwikkeling opleidingsprofiel

Het panel ondersteunt het tot stand brengen van een landelijke domeinprofilering voor Ad-opleidingen op het gebied van communicatie. Deze ambitie vindt het panel een inspirerende gedachte. Het auditpanel wil de opleiding meegeven om ook eens te kijken naar andere, interessante, succesvolle opleidingen in het online vakgebied zoals NHL Stenden (Leeuwarden), Windesheim Almere en Fontys ICT Eindhoven. Pas ten slotte op dat de landelijke samenwerking niet ten koste gaat van de eigen profilering (en inbedding in de regio). Rotterdam heeft een andere studentpopulatie en een ander werkveld dan elders in het land. 'Laat vooral een Rotterdamse wind waaien en behoud je eigen smoel', aldus het panel.

Onderzoek

Zoals bij standaard 1 werd gesteld, denkt het auditpanel dat de opleiding het beeld over onderzoek verder kan aanscherpen. Het panel ziet dat de opleiding reeds nadenkt over wat onderzoek nu is voor een student op niveau 5. Het auditpanel adviseert om, onder meer op basis van (i) de notitie 'De onderzoekende houding op niveau 5' van de Rotterdam Academy en (ii) afstemming met het werkveld, knopen door te hakken wat Ad-studenten Crossmediale Communicatie nu precies moeten kennen en kunnen. Als de hoogte van de lat bepaald is, is een volgende stap om deze nieuwe visie ook te internaliseren. Zorg ervoor dat niet alleen alle docenten, maar ook de externe deskundigen meegenomen worden in de uitkomsten, zodat iedereen weet wat van studenten verwacht mag worden. En misschien nog wel belangrijker: wat vooral ook niet. Bewaak in dit kader dat de Ad geen 'bachelor light' wordt (en behoud ook hierin 'je eigen smoel').

Zorg ook voor een consistente doorwerking naar het programma. Waar besteed je als opleiding aandacht aan in je programma? Volg wat in het vak speelt. Een van de panelleden gaf suggesties als beeldanalyse, beeldvoering, monitoring, doelgroeponderzoek, trendanalyse, persona's, customer journeys etc. Leer studenten ook dat onderzoek veel meer is dan enquêtes afnemen of interviews houden; leer hen andere meer creatieve onderzoekstechnieken te benutten.

Relatie werkveld

Het auditpanel heeft zich positief uitgesproken over de constante dialoog tussen de opleiding en het werkveld en gaf aan dat er wellicht nóg meer in het vat zit. Zoek bij de ontwikkeling en de realisatie van het onderwijs nog meer de co-creatie met het werkveld op.

De opleiding is nog relatief jong. Bij de eerste lichten alumni zijn oud-studenten die de opleiding verder willen helpen. Benut dat (nog meer). Met andere woorden: maak werk van het alumnibeleid. Alumni kunnen ingezet worden voor het contact met het werkveld, maar zijn vooral belangrijke ambassadeurs voor de instroom van nieuwe studenten. Ze kunnen waardevol zijn om de beroepsrollen duidelijk te maken aan nieuwe studenten en om te laten zien waar je allemaal terecht kunt komen na deze opleiding. Ook kunnen ze docenten op de hoogte houden van nieuwe ontwikkelingen in het werkveld. Beschouw je alumni als studenten in de volgende fase van 'een leven lang samen leren' en betrek hen.

Positionering verschillende groepen

Denk beter na over mogelijkheden voor een verrijkend aanbod/differentiatie binnen het reguliere onderwijs. Geef de voltijdstudenten meer mogelijkheden om zich te onderscheiden.

Studenten geven bijvoorbeeld aan dat bij Engels een *'one size fits all'*-principe niet geschikt is. Zorg niet alleen voor (extra) begeleiding van de zwakkere student, maar houd ook oog voor de student die op zoek is naar meer diepgang en/of uitdaging. Voorkom 'bore outs' bij studenten. Het auditpanel kan zich voorstellen dat de opleiding studenten de mogelijkheid geeft om certificaten te halen op een bepaald domein/gebied.

Zet ten slotte de deeltijders echt in hun kracht. Geef ze bijvoorbeeld de ruimte om opdrachten zelf om te vormen naar een aanpak waarbij zij het meeste rendement hebben. Laat ze niet alleen kijken naar hun eigen werkplek, maar laat ze meer dan nu gebeurt bij elkaar in de keuken kijken. Peer teaching is hier waardevol. Ook ziet het panel verdere mogelijkheden voor de inzet van blended learning.

Voorzieningen

Het auditpanel wil een lans breken voor een ruimer licentiebeleid vanuit de RAc, zodat studenten met de juiste programma's leren werken (in plaats van de gratis varianten). Kijk naar de software pakketten die het werkveld ook inzet om zo actueel onderwijs te bevorderen. SEA (Search Engine Optimization, zoekmachinemarketing) neemt in Nederland bijvoorbeeld al meer dan een derde van de paid media in. Dat verdient meer aandacht, omdat de studenten zich zo kunnen onderscheiden.

Aandacht voor de kleine kwaliteit is gewenst. Het proces van indeling en roostering is op centraal niveau belegd; ga met de eigenaren op dit niveau in gesprek. Communiceer ten slotte goed naar en/of betrek studenten bij relevante wijzingen.

Toetsen en beoordelen

Blijf alert op het meelifrisico bij groepswork. Studenten kwamen met de suggestie om Engels individueel te toetsen in plaats van in groepjes van drie. Daarnaast gaven ze het voorbeeld van de schrijfmaatjes bij 'Tekst'. Het komt regelmatig voor dat de beste schrijver de opdracht maakt. Studenten opperden om individueel te toetsen en de samenwerking te beperken tot het oefenen. Daarnaast gaven ze als tip om bij de reflectie van een opdracht niet alleen op hun eigen functioneren te reflecteren, maar ook te kijken naar het functioneren van (de samenwerking in) de groep.

Verdere afstemming tussen docenten behoeft aandacht, met name als het gaat om het bewaken van de uniformiteit ten aanzien van de beoordeling bij het afstuderen. Het auditpanel ziet ruimte voor uitbreiding van de docentprofessionalisering. Zorg voor reguliere en frequente kalibreersessies met alle beoordelaars. Het hierbij betrekken van de externe deskundigen acht het panel essentieel. Daarnaast vindt het panel het van belang dat de opleiding conclusies trekt uit de kalibraties en ook aanbevelingen formuleert die vervolgens hun weg vinden naar de docentenhandleiding.

Kijk daarbij nog eens kritisch hoe feedback gegeven wordt op de beoordelingsformulieren. Het gaat dan om de mate waarin de beoordelaars hun feedback opschrijven, maar ook om de kwaliteit van de feedback. Zorg dat de beoordeling navolgbaar is voor de student en voor de buitenwacht.

BIJLAGE I   Scoretabel

Scoretabel paneloordelen Hogeschool Rotterdam	
Associate degree-opleiding Crossmediale Communicatie voltijd en deeltijd	
Standaard	Oordeel
Standaard 1. De beoogde leerresultaten	V
Standaard 2. Onderwijsleeromgeving	V
Standaard 3. Toetsing	V
Standaard 4. Gerealiseerde leerresultaten	V
Algemeen eindoordeel	Positief

BIJLAGE II Programma, werkwijze en beslisregels

Auditprogramma Beperkte Opleidingsbeoordeling⁶ t.b.v. Associate degree-opleiding Crossmediale Communicatie van Hogeschool Rotterdam op 12 december 2019.

Tijd	Gesprekspartners	Gespreksonderwerpen
07:45 - 08:00	Ontvangst Auditpanel	
08:00 - 08:45	Vooroverleg panel	- vooroverleg - bestudering documenten
08:45- 09:00	Kick-off / Introductie <ul style="list-style-type: none"> • Coördinator Ad CMC • werkveldvertegenwoordiger <p>Aanwezig: docententeam Ad CMC, werkveld, alumni en studenten.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Presentatie: <i>Ad CMC, waar staan we als opleiding voor?</i> <i>Waarom zijn wij hier bij S.J.J.?</i> <i>Profiel CMC</i>
09:00 - 09:30	Rondleiding Jarige Job, inpakken en kennismaken <ul style="list-style-type: none"> • Rondleider / student DT2 • werkveldvertegenwoordiger • Studenten voltijd en deeltijd • alumni • docent DT1, VT1, VT2 • accountmanager Business Link. 	Werkveldprofilering (Kennismaking werkveld, (student vertel over BP: event)
09:30 - 09:45	Pauze / Intern overleg auditpanel	<ul style="list-style-type: none"> • intern overleg • bestudering documenten ter inzage
09:45 - 10:30	Ad Crossmediale Communicatieafgestudeerde in de beroepspraktijk (in dialoog met het panel) <p>Het panel gaat in gesprek met studenten, alumni, werkveld en docenten tijdens een markt waar de beroepsproducten van opleiding centraal staan.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) BP campagne 2) BP Magazine 3) BP Event 4) BP afstuderen <ul style="list-style-type: none"> • werkveldvertegenwoordiger • studenten voltijd en deeltijd • alumni 	<p><i>Hoe maakt de Ad Crossmediale Communicatie-afgestudeerde het verschil Standaard 1 en 4</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • de beroepsrollen • het ad niveau • de inhoud van opleiding
10:30 - 10:45	Pauze / intern overleg auditpanel	<ul style="list-style-type: none"> • intern overleg • bestudering documenten ter inzage
10:45 - 11:15	Gesprek met studenten en alumni	<ul style="list-style-type: none"> • beeld van de opleiding en verwachtingen

⁶ In verband met de privacywetgeving zijn in het programma uitsluitend de functies/rollen van gesprekspartners opgenomen. De namen van de gesprekspartners zijn bij de secretaris van het auditpanel bekend.

		<ul style="list-style-type: none"> • studeerbaarheid en studiebegeleiding • toetsen en beoordelen • aansluiting mbo / bachelor
11:15 – 11:30	Vervoer taxi naar museumpark	
11:30 – 12:30	Lunch	
12:30 – 13:00	Opleidingsmanagement : <ul style="list-style-type: none"> • directeur RAc • opleidingscoördinatoren Ad CMC 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>positionering & profilering Ad</i> • <i>eigenheid Associate degree</i> • <i>ambities en sturing</i> • <i>hbo-5-niveau</i> • <i>relatie beroepenveld</i> • <i>onderzoeksdimensie</i>
13:00 – 13.45	Docentenronde	Standaard 2 en 3
13:45 – 14:00	Pauze	
14:00 – 14:45	Borging <ul style="list-style-type: none"> • eindexamenvoorzitter/coördinator • opleidingscommissie • curriculumcommissie • toetscommissie • vz examencommissie 	<ul style="list-style-type: none"> • bevoegdheden, taken en rollen • relatie tot management • kwaliteitsborging toetsen en beoordelen • kwaliteitsborging afstuderen
14:45 – 15:15	Pauze & Pending issues Mogelijkheid tot extra gesprekken met de verschillende gesprekspartners	Alle gesprekspartners bereikbaar voor eventuele openstaande punten Als niet relevant, dan tijdsblok opschuiven
15:15 – 16:00	Vorbereiding terugkoppeling door auditpanel	- intern overleg - bestudering documenten ter inzage
16:00 – 16:45	Terugkoppeling door het panel	Docenten, studenten, directeur RAc, onderwijsadviseurs
16:45 – 17:30	Ontwikkelgesprek Thema's vanuit de opleiding.	Docenten, directeur RAc, onderwijsadviseurs

Werkwijze

Bij de beoordeling van de betreffende opleiding is uitgegaan van het door de NVAO vastgestelde 'Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs Nederland' van september 2018. Daarin staan de standaarden vermeld waarop het auditpanel zich bij de beperkte opleidingsbeoordeling van een opleiding moet richten en de criteria aan de hand waarvan het auditpanel zijn oordeel over de opleiding moet bepalen.

De secretaris lichtte het auditpanel voorafgaand aan de visitatie uitgebreid voor over het beoordelingskader en de -procedure en over de van hen verwachte attitude voor, tijdens en na de visitatie. Tevens zorgde de secretaris voor een kalibratie van het auditpanel door de interpretatie van de standaarden, de oordelen en de beslisregels door te nemen. Tijdens het audittraject bewaakte de secretaris de correcte procesgang, zag erop toe dat het oordeel van het auditpanel conform het kader tot stand kwam en ondersteunde het proces van de oordeelsvorming.

Op basis van de door opleiding geleverde documentatie heeft het auditpanel zich een beeld kunnen vormen van de primaire en secundaire processen van de betreffende opleiding. Voorafgaand aan het locatiebezoek vond een voorbereidend intern paneloverleg plaats waarin het auditpanel het informatiedossier en de onderliggende documenten besprak. Bovendien zijn de bevindingen van het auditpanel over de eindwerken tijdens het vooroverleg onderling gedeeld.

Het zelfevaluatierapport en de bijbehorende website zagen er verzorgd uit. De informatie was authentiek en waardevol. In de voorbereiding op de accreditatie is een studentenhoofdstuk geschreven. Hiervoor zijn interviews gehouden en schriftelijke vragenlijsten afgenomen onder zowel eerste als tweedejaars studenten, voltijd en deeltijd. Om de onafhankelijkheid van de totstandkoming van het studentenhoofdstuk te waarborgen, werd dit begeleid door een onafhankelijk bureau zonder de aanwezigheid van medewerkers van Ad CMC. De concepttekst die is opgesteld, is ter input en feedback voorgelegd aan de betrokken studenten. Het auditpanel heeft waardering voor de correcte wijze waarop het studentenhoofdstuk is gerealiseerd. Deze aanpak getuigt van respect voor de inbreng van studenten en is een 'good practice' te noemen.

De visitatie was gericht op een verificatie van de bevindingen uit de documentenanalyse en het verkrijgen van aanvullende informatie over de inhoud van het programma. Dit geschiedde door gesprekken met vertegenwoordigers van de opleiding, studenten en het werkveld, die waren te kenschetsen als 'gesprekken tussen vakgenoten'.

De verificatie door het auditpanel geschiedde door verscheidene malen hetzelfde onderwerp met verschillende geleidingen te bespreken en aan de hand van additionele documentatie en - daar waar het de huisvesting en de materiële voorzieningen betreft- ook door eigen waarneming.

Op de auditdag heeft het panel een markt bezocht waar presentaties werden gehouden en gesprekken werden gevoerd met studenten, alumni, werkveld en docenten. De beroepsproducten van de opleiding stonden hierbij centraal. Verder heeft het auditpanel een rondleiding gekregen bij Stichting Jarige Job, waar studenten van de opleiding projecten uitvoeren en/of stage lopen.

Na overleg met de betreffende opleiding heeft het auditpanel met in achtneming van de daartoe strekkende regels van de NVAO en op basis van zijn documentanalyse en de daaruit voortvloeiende specifieke aandachtspunten de keuze van de gesprekspartners vastgesteld.

Het auditpanel bood studenten, docenten en andere betrokkenen bij de opleiding die niet waren opgenomen in het programma van het locatiebezoek, de gelegenheid om zaken onder de

aandacht te brengen die zij van belang achten voor de beoordeling. Het auditpanel heeft geconstateerd, dat de betreffende opleiding de mogelijkheid daartoe tijdig en op correcte wijze bij hen onder de aandacht heeft gebracht en hen heeft geïnformeerd over hoe zij contact konden opnemen met de secretaris van het auditpanel

Het oordeel van het auditpanel vastgelegd in een conceptrapport werd aan de opleiding voorgelegd voor een toets op eventuele feitelijke onjuistheden.

Beslisregels

Volgens de NVAO-Beslisregels Accreditatie kan een standaard 'voldoet', 'voldoet ten dele' of 'voldoet niet' scoren. Hobéon heeft de beslisregels toegepast, zoals deze zijn opgesomd in het 'Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs Nederland, September 2018'.

Wanneer er sprake is van verschillende varianten van een opleiding (bijvoorbeeld: voltijd, deeltijd en duaal), dan moet uit de beoordeling blijken dat voor elke variant de kwaliteit is gewaarborgd op grond van de standaarden uit het betreffende beoordelingskader om te komen tot een positief eindoordeel over de opleiding. Het eindoordeel over de opleiding luidt: 'positief', 'positief onder voorwaarden' of 'negatief'.

Indien een opleiding onder één CROHO-registratie wordt aangeboden op meerdere locaties, kan de opleiding alleen voor accreditatie in aanmerking komen als uit de beoordeling blijkt dat elke locatie voldoet aan de in het betreffende beoordelingskader genoemde kwaliteitsstandaarden.

Beperkte opleidingsbeoordeling

Het eindoordeel over een opleiding is in elk geval **positief** indien alle standaarden 'voldoet' scoren.

Het eindoordeel over een opleiding is in elk geval **positief onder voorwaarden** indien Standaard 1 voldoet en maximaal twee standaarden een 'voldoet ten dele' scoren, waarbij het auditpanel het opleggen van voorwaarden adviseert.

Het eindoordeel over een opleiding is in elk geval **negatief** indien:

- een of meer standaarden 'voldoet niet' scoren
- standaard 1 'voldoet ten dele' scoort
- een of twee standaarden 'voldoet ten dele' scoren, waarbij het auditpanel niet adviseert om voorwaarden op te leggen;
- drie of meer standaarden 'voldoet ten dele' scoren.

BIJLAGE III   Lijst geraadpleegde documenten

- Zelfevaluatierapport opleiding
- Domeinspecifiek referentiekader en de leerresultaten van de opleiding
- Schematisch programmaoverzicht.
- Inhoudsbeschrijving (op hoofdlijnen) van de programmaonderdelen, met vermelding van
  - leerresultaten, leerdoelen, werkvormen, wijze van toetsen, literatuur (verplicht / aanbevolen), betrokken docenten en studiepunten.
- Onderwijs- en examenregeling – OER.
- Overzicht van het ingezette personeel (naam/functie/omvang aanstelling/graad/ deskundigheid)
- Overzichtslijst van alle recente eindwerken (of van portfolio's / werkstukken waaruit het door de student bereikte eindniveau kan worden afgeleid).
- Toetsopgaven + beoordelingscriteria en normering (antwoordmodellen) en een representatieve selectie van gemaakte toetsen (presentaties, stageverslagen, assessments, portfolio's e.d.) en beoordelingen.
- Representatieve selectie van handboeken en overig studiemateriaal
- Beroepenveldcommissie verslag 2016-2018
- Beschrijving Niveau 5 Associate Degree
- Borgingsprocedure examencommissie RA
- Business Link & CMC jaarverslag 2018-2019
- Evaluatie afstuderen studenten 2018-2019
- Examencommissie jaarverslag CMI 2018-2018
- Hogeschoolgids FAc 2017-2018/ Hogeschoolgids FAc 2018-2019
- Medewerkersonderzoek 2019
- Modulehandleiding Campagne 2018-2019
- Modulehandleiding Event 2018-2019
- NSE 2018 Prioriteiten matrix CMC VT
- NSE 2018 Rapportage CMC
- Opdracht mandaat toetscommissie RAC
- Opleidingscommissie Jaarverslag 2017-2018/ Opleidingscommissie Jaarverslag 2018-2019
- Opleidingsjaarplan CMC 2017-2018
- Opleidingsjaarplan CMC 2018-2019
- Opleidingsprofiel Ad Crossmediale Communicatie 2019
- Opleidingsverleden
- Personeelsoverzicht Ad Crossmediale Communicatie nov 2018
- RAC Toetsbeleid 2018-2020
- Strategisch Beleidsplan RAC 2017-2021
- Studenthandleiding afstuderen 2017-2018
- Studenthandleiding afstuderen 2018-2019
- Toetscommissie Jaarverslag CMC OFM 2017-2018
- Toetsplan domein Management en Communicatie 2017-2018
- Toetsplan domein Management en Communicatie 2018-2019
- Verslag Evaluatie afstuderen 2019
- Verslag Kalibratie afstuderen 2019
- Vijf jaar RAC
- Voorbeeld Campagneplan –IGLOW- Stop Pesten Nu 1819
- Voorbeeld Eventplan BrunchInTheCity 1819

Het panel heeft van vijftien studenten de eindwerken bestudeerd. Om redenen van privacy zijn de namen van afgestudeerden en hun studentnummers van wie het panel de eindwerken heeft bekeken niet opgenomen in deze rapportage. Namen van de afgestudeerde studenten, hun studentnummer evenals de titels van de eindwerken zijn bekend bij de secretaris van het auditpanel.

BIJLAGE IV   Panelsamenstelling

Op 20 juni 2019 heeft de NVAO goedkeuring gegeven aan de samenstelling van het auditpanel t.b.v. de beoordeling van de Associate degree-opleiding Crossmediale Communicatie van Hogeschool Rotterdam, onder het nummer 008301. Deze opleiding behoort tot onderstaande visitatiegroep.

De secretaris van het auditpanel beschikt over nadere informatie over de samenstelling en expertise van de panelleden die in bovengenoemde visitatiegroep zijn ingezet.

In onderstaande tabel volgen korte functiebeschrijvingen van de panelleden die deelnamen aan het auditpanel van de in dit beoordelingsrapport beschreven opleiding.

Naam	Rol	Korte functiebeschrijvingen
Mevrouw mr. F.D. Lanting MEd	Voorzitter	Mevrouw Lanting is Senior Consultant Kwaliteitszorg en Projectleider Audits bij Fontys Hogescholen. Zij heeft onder andere Nederlands Recht gestudeerd en de lerarenopleiding deeltijd maatschappijleer tweede en eerste graad behaald.
De heer drs. W. Michels	Lid	De heer Michels is hoofddocent Communicatie aan Fontys Hogescholen. Tevens is hij eigenaar van Michels Communicatie BV en auteur van veelvuldig in het hbo gebruikte Handboek Communicatie en Communicatiestrategie. Ook is hij universitair docent aan de Open Universiteit Nederland.
De heer mr. P. Bemelmans	Lid	De heer Bemelmans is directeur van de Academie voor Communicatie en Creative Business van NHL Stenden Hogeschool en lid van het dagelijks bestuur van de Sectorraad Hoger Economisch Onderwijs.
Mevrouw N. Bakkali	Lid	Mevrouw Bakkali werkt als samensteller, presentator en eindredacteur voor verschillende tv-programma's bij Omroep West.
Mevrouw R. van den Brule	Student-lid	Mevrouw Van den Brule studeert communicatie aan de Hogeschool Inholland en is hoofd van de promotieafdeling van deze opleiding.
Mevrouw D.P.M. de Koning MSc.	Secretaris	Mevrouw De Koning is sinds september 2010 NVAO-erkend secretaris.

De door alle panelleden ondertekende onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaringen zijn in het bezit van Hobéon. In deze verklaring verklaren de panelleden gedurende ten minste vijf jaar voorafgaand aan de audit geen zakelijke noch persoonlijke binding te hebben gehad met de betrokken instelling - anders dan die in het kader van de werkzaamheden als lid van het auditpanel van het evaluatiebureau -, die een onafhankelijke oordeelvorming ten positieve of ten negatieve zou kunnen beïnvloeden.

Strategische dienstverlener voor kennisintensieve organisaties

Lange Voorhout 14
2514 ED Den Haag

T (070) 30 66 800

F (070) 30 66 870

E info@hobeon.nl

I www.hobeon.nl